

Ύφος του Κειμένου

Το ύφος ενός κειμένου σχετίζεται με τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο ο ομιλητής/ συντάκτης/ συγγραφέας / ποιητής εκφράζει τις σκέψεις και τα συναισθήματά του στο έργο του. Το ύφος ποικίλει ανάλογα με το σκοπό συγγραφής του κειμένου και την επικοινωνιακή περίσταση. Για να αξιολογήσουμε το ύφος ενός κειμένου εξετάζουμε τα παρακάτω:

1. τη σχέση των συνομιλητών
2. τα σημεία στίξης
3. τα ρηματικά πρόσωπα
4. τις γλωσσικές επιλογές στη σύνταξη και τη γραμματική (Ενεργητική ή Παθητική Σύνταξη)
5. την αναφορική ή ποιητική λειτουργία της γλώσσας
6. τη σύνδεση των προτάσεων (παρατακτική/ υποτακτική σύνδεση, μακροπερίοδος ή μικροπερίοδος λόγος)
7. τα σχήματα λόγου (μεταφορά, παρομοίωση, προσωποποίηση, αναδίπλωση, ειρωνεία, έλλειψη, μετωνυμία, πλεονασμός, υπερβολή κ.ά.)
8. το λεξιλόγιο (λαϊκό, λόγιο, ειδικό, επιστημονικό, εξεζητημένο)
9. το είδος του κειμένου (άρθρο, δοκίμιο, επιφυλλίδα, ομιλία...)

ΕΙΔΗ ΥΦΟΥΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
Γλαφυρό, παραστατικό, ζωντανό	πολλά καλολογικά στοιχεία (επίθετα, εικόνες, σχήματα λόγου, χρήση παραδειγμάτων, διαλόγου, ευθέος λόγου, ρητορικών ερωτήσεων, μεταφορών, παρομοιώσεων, ενεργητικής σύνταξης).
Απλό / Λιτό	απλά λόγια, φυσικότητα, χωρίς περίπλοκα σχήματα λόγου και σύνταξη, με λιτότητα, κυριαρχία παρατακτικής σύνδεσης ή ασύνδετου σχήματος, χωρίς πολλά καλολογικά στοιχεία.
Οικείο, άμεσο	χρήση καθημερινού λεξιλογίου, α' και β' προσώπου, παράταξης και ασύνδετου σχήματος.

ΕΙΔΗ ΥΦΟΥΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
Επίσημο-Επιστημονικό	σπάνιες λέξεις (ή και ειδική ορολογία), όχι καθημερινό λεξιλόγιο, μόνο δόκιμες λέξεις, τριτοπρόσωπος λόγος, παθητική σύνταξη, κυριαρχία της επίκλησης στη λογική.
Εξομολογητικό	παρελθοντικοί χρόνοι, αναδρομές, αφήγηση σε α' πρόσωπο.
Σαρκαστικό-ειρωνικό Δηκτικό-σκωπτικό Αυτοσαρκαστικό	έντονη χρήση ειρωνείας, με επικριτικά σχόλια, χρήση εισαγωγικών ή θαυμαστικών, υπαινιγμοί.
Διδακτικό	παροχή πληροφοριών, υποδείξεις, συμβουλευτικός ρόλος, χρήση υποτακτικής ή προστακτικής έγκλισης, χρήση β' προσώπου.
Χιουμοριστικό/παιγνιώδες	διάθεση χιουμοριστική, ψυχαγωγικός χαρακτήρας.
Σοβαρό ή σεμνό	κομψότητα και χάρη, χωρίς τάσεις επίδειξης.
Επιτηδευμένο-εξεζητημένο-πομπώδες	υπερβολή του επιτηδευμένου, τάσεις επίδειξης και υπερβολής, με εκφραστικές ακρότητες, βαρύγδουπες λέξεις, ρητορισμός, διαδοχική υποτακτική σύνταξη, πλούσιο λεξιλόγιο.
Υποβλητικό	εκφράζει συναισθηματικές και ψυχικές καταστάσεις με τρόπο υπαινικτικό και έντονο, όχι ακριβή και πλήρη.
Υψηλό	απόδοση γεγονότων αρετής, ήθους ανθρώπων πολύ πιο ψηλά από το συνηθισμένο επίπεδο, ευρύτητα λόγου, κείμενο πλούσιο σε εικόνες.
Πυκνό-φροντισμένο≠ χαλαρό	οργάνωση των σκέψεων, έλλειψη πλατειασμών, συγκροτημένος λόγος με συνοχή και συνεκτικότητα ≠ λίγες σχετικά σκέψεις, συνειρμικά συνδεδεμένες, παρεκβάσεις, επαναλήψεις, πλατειασμοί.
Λυρικό	επιδιώκει να αναλύσει λεπτές ψυχικές καταστάσεις και συγκινήσεις, να αποδώσει δυσδιάκριτες διαφορές με

ΕΙΔΗ ΥΦΟΥΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
	λεξιλόγιο, φράσεις και σχήματα που δείχνουν μεγάλη καλλιέργεια και δεξιοτεχνία, ποιητική λειτουργία του λόγου, συνυποδηλώσεις, επίκληση στο συναίσθημα, ωραία εικονοπλασία.
Σκοτεινό	δυσνόητη περιγραφή/αφήγηση
Σαφές /ακριβές	ακρίβεια, σαφήνεια, πλούτος λεξιλογίου, χρήση της υποτακτικής σύνταξης με μέτρο.